

Miód

znakowanie miodu

Inspekcja Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

Ważne

Zanim przystąpisz do lektury niniejszej broszury zapamiętaj, że nie stanowi ona źródła prawa. Przygotowana została wyłącznie w celu wyjaśnienia i ułatwienia interpretacji treści przepisów regulujących zasady znakowania miodu. Przedstawione w broszurze informacje nie stanowią wiążącej interpretacji norm prawnych i mają charakter wskazówek.

Ostatecznie weryfikacja prawidłowości oznakowania miodu jest możliwa tylko na podstawie oceny całości dokumentacji dotyczącej produktu.

Wszelkie rozstrzygnięcia ewentualnych kwestii spornych co do interpretacji przepisów należą do sądów.

Przedstawione zasady znakowania odnoszą się wyłącznie do przepisów w zakresie jakości handlowej miodu, tj. nie dotyczą wymogów określonych np. przepisami weterynaryjnymi.

Pamiętaj by zawsze korzystać z aktualnej wersji broszury, dostępnej na stronach internetowych IJHARS.

Opracowane przez Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Opolu

Niniejsza broszura bez pisemnej zgody WIJHARS w Opolu nie może być powielana inaczej, jak tylko w całości.

Listopad 2023

Wydanie I

Spis treści

1. Zasady znakowania miodów.....	4
2. Obowiązek znakowania miodu przeznaczonego dla konsumenta	5
3. Wymagania w zakresie jakości handlowej dla miodu	5
4. Nazwa miodu	6
4.1 Słowo „miód”	6
4.2 Wskazanie rodzaju miodu z uwagi na jego pochodzenie	7
4.3 Wskazanie rodzaju miodu z uwagi na sposób pozyskiwania lub konfekcjonowania	7
4.4 Wskazanie odmiany miodu	8
5. Nazwa państwa lub państw pochodzenia	10
6. Podmiot odpowiedzialny za produkt.....	10
7. Ilość netto miodu w opakowaniu	12
8. Data, do której miód zachowuje swoje właściwości	13
9. Warunki przechowywania	14
10. Kod partii produkcyjnej	14
11. Informacje dodatkowe w oznakowaniu miodu – zasady ogólne	15
11.1 Informacje dodatkowe: pochodzenie miodu z określonego regionu, terytorium lub określonej rośliny	15
11.2 Informacje dodatkowe: specyficzne właściwości jakościowe miodu	16
12. Znakowanie wprowadzające w błąd.....	16
13. Odniesienie do ekologicznych metod produkcji.....	17
14. Przegląd etykiet	18
15. Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	20
16. Podstawowe akty prawne w zakresie jakości handlowej i znakowania miodu.....	21

1. Zasady znakowania miodów

Przed przystąpieniem do szczegółowego opisu znakowania miodu przyjrzyjmy się ogólnym zasadom, jakim powinno odpowiadać znakowanie miodów przeznaczonych dla konsumenta.

Miody oznakować należy w języku polskim, jeżeli przeznaczone są do obrotu na terytorium Polski.

Informacje o miodzie muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia przez konsumenta. Nie mogą wprowadzać w błąd co do: właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Ponadto nie mogą przypisywać środkowi spożywczemu działania lub właściwości, których on nie posiada.

Ponadto informacje o miodzie muszą być: umieszczone w widocznym miejscu, wyraźnie czytelne i nieusuwalne. Nie mogą być w żaden sposób ukryte, zasłonięte, pomniejszone ani przerwane jakimikolwiek nadrukami, ilustracjami lub innym materiałem (np. taśmą, którą obwiązane będzie opakowanie).

Informacje muszą być czytelne, tzn. muszą odróżniać się od tła na które są naniesione. Warto zastanowić się nad wyborem czcionki. *Nie każda czcionka zapewnia odpowiednią czytelność.*

Wielkość czcionki (dla małej litery) powinna wynosić co najmniej 1,2 mm. W przypadku opakowań których największa powierzchnia ma pole mniejsze niż 80 cm², wysokość czcionki wynosi co najmniej 0,9 mm.

Na opakowaniach miodu, które zaprezentowane zostaną nabywcy należy podać obowiązkowo:

- 1) nazwę artykułu,
- 2) kraj (kraje), w którym (których) miód został zebrany,
- 3) dane podmiotu odpowiedzialnego za produkt (np. producenta lub paczkującego),
- 4) ilość nominalną miodu (ilość artykułu bez opakowania - netto),
- 5) datę minimalnej trwałości, do której właściwie przechowywany miód zachowa swoje właściwości,
- 6) warunki w jakich należy miód przechowywać, aby zachował swoje właściwości we wskazanym terminie,
- 7) numer partii produkcyjnej.

Dodatkowo na opakowaniu wskazać można: pochodzenie z określonej rośliny, w przypadku gdy miód pochodzi w całości lub prawie w całości z tego źródła oraz ma odpowiadające mu właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikroskopowe; region lub terytorium, z którego miód pochodzi w całości; specyficzne właściwości jakościowe miodu, wartość odżywczą miodu (np. w formie tabeli wartości odżywczej).

2. Obowiązek znakowania miodu przeznaczonego dla konsumenta

Oznakowany musi być miód przeznaczony dla konsumenta finalnego, który wprowadzono na rynek:

- 1) posiadany w celu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazania, np. przechowywany w magazynie z zamiarem sprzedaży lub nieodpłatnego zbycia,
- 2) oferowany do sprzedaży lub zbycia – np. wystawiony na stoisku handlowym,
- 3) przekazywany odpłatnie (sprzedawany),
- 4) przekazywany nieodpłatnie, np. w formie prezentu, darowizny, materiałów reklamowych, próbki itp.

Nie przewiduje się odstępstw od zasad znakowania miodu wskazanych w niniejszej broszurze dla mikroprzedsiębiorców, uczestników Rolniczego Handlu Detalicznego, Kół Gospodyń Wiejskich itp.

Zasady oznakowania miodu określono w celu zabezpieczenia interesów ekonomicznych konsumenta, który na podstawie opisu produktu powinien posiadać możliwość dokonania świadomego wyboru i świadomej decyzji zakupowej.

3. Wymagania w zakresie jakości handlowej dla miodu

Miód musi odpowiadać wymaganiom fizykochemicznym określonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 października 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu. Dodatkowo w § 5 ww. rozporządzenia wskazano, że miód spełnia wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli:

- nie zawiera składników żywności, w tym dozwolonych substancji dodatkowych, obcych jego składowi,
- nie zawiera innych organicznych lub nieorganicznych substancji obcych jego składowi,
- nie zawiera oznak fermentacji;
- nie posiada zapachu i smaku nietypowego dla danej odmiany miodu;
- nie ma sztucznie zmienionej kwasowości;
- jego naturalne enzymy nie zostały częściowo lub całkowicie zniszczone przez ogrzewanie;
- pyłek kwiatowy lub inny specyficzny komponent miodu nie został z niego usunięty, z wyjątkiem miodu przefiltrowanego, chyba że było to nieuniknione w procesie usuwania obcych substancji organicznych lub nieorganicznych.

4. Nazwa miodu

Na pełną nazwę miodu składają się informacje:

- słowo „miód”,
- wskazanie rodzaju miodu z uwagi na pochodzenie (np. nektarowy),
- wskazanie rodzaju miodu z uwagi na sposób pozyskania lub konfekcjonowania,
- podanie odmiany miodu.

Spójrzmy krok po kroku, jak poprawnie oznakować miód powyższymi informacjami.

4.1 Słowo „miód”

Oznakowany jako „miód” może być wyłącznie środek spożywczy, który jest naturalnie słodką substancją produkowaną przez pszczoły *Apis mellifera* z nektaru roślin lub wydzielin żywych części roślin, lub wydalin owadów wysysających żywe części roślin, zbieranych przez pszczoły, przerabianych przez łączenie specyficznych substancji z pszczoł, składanych, odwodnionych, gromadzonych i pozostawionych w plastrach miodu do dojrzewania.

Jeżeli nasz produkt spełnia powyższe wymagania, w jego opisie umieszczamy słowo „miód”.

przykładowa etykieta

Ważne:

W przypadku miodu piekarniczego (przemysłowego) w oznakowaniu umieszcza się obowiązkowo obok nazwy wyrazy „miód wyłącznie do dalszego przerobu”.

Miód piekarniczy (przemysłowy) oznacza miód odpowiedni do użytku przemysłowego lub jako składnik innych środków spożywczych następnie przetworzonych, który może posiadać obcy smak lub zapach, zaczynać fermentować lub być sfermentowany, być przegrzany.

4.2 Wskazanie rodzaju miodu z uwagi na jego pochodzenie

Rozróżniamy rodzaje miodu, z uwagi na jego pochodzenie:

- kwiatowy lub nektarowy - otrzymany z nektaru roślinnego,
- spadziowy - uzyskany głównie z wydalin owadów wysysających (*Hemiptera*) żywe części roślin lub wydzielin żywych części roślin

oraz miód:

- nektarowo-spadziowy - miód wytwarzany przez pszczoły z wydalin owadów ssących soki żywych roślin lub wydzielin żywych części roślin z nektarem roślin.

W zamieszczonym obok przykładzie wskazujemy miód nektarowy.

przykładowa etykieta

4.3 Wskazanie rodzaju miodu z uwagi na sposób pozyskiwania lub konfekcjonowania

Rozróżniamy następujące rodzaje miodu, z uwagi na sposób pozyskiwania lub konfekcjonowania:

- sekcyjny - zgromadzony przez pszczoły w komórkach świeżo zbudowanego plastra bez czerwiu lub w komórkach świeżo zbudowanych na wężie wytworzonej wyłącznie z wosku pszczelego i sprzedawany w plastrach zasklepionych lub częściach takich plastrów,
- z plastrami - zawierający jedną lub więcej części plastra,
- odsączony - uzyskany przez odsączenie odkrytych plastrów bez czerwiu,
- odwirowany - otrzymany przez odwirowanie odkrytych plastrów bez czerwiu,
- wytłoczony - uzyskany przez wyciskanie plastrów bez czerwiu, nawet z zastosowaniem umiarkowanego podgrzewania nieprzekraczającego 45°C,
- przefiltrowany - uzyskany przez usunięcie obcych substancji organicznych lub nieorganicznych, w tym usunięcie znaczącej ilości pyłku.

przykładowa etykieta

Należy wskazać rodzaje: sekcyjny, z plastrami i przefiltrowany. Dopuszcza się natomiast niewskazywanie rodzajów: odsączony, odwirowany czy wytłoczony, z uwagi na możliwość zastąpienia pełnego rodzaju i odmiany tych miodów słowem „miód”.

4.4 Wskazanie odmiany miodu

Miody nektarowe

Odmianę miodu określa się nazwą jednej rośliny (miododajnej), której procentowa zawartość pyłku w miodzie występuje w znacznej przewadze. Ustalając odmianę miodu nie bierzemy pod uwagę występujących w nim pyłków roślin niemiododajnych.

Właściwym wskazaniem odmiany będzie informacja np. lipowy (w przypadku miodów, w których pyłek lipy występuje w znacznej przewadze do pozostałych pyłków).

Gdy nie występuje przewaga określonego pyłku, gdy ilość pyłków pochodzących z kilku roślin jest zbliżona, miód nektarowy należy nazwać wyłącznie wielokwiatowym.

Rekomenduje się prowadzenie badań w kierunku zawartości pyłków określonych roślin w miodzie. Podmioty prowadzące obrót miodem ponoszą pełną odpowiedzialność za wskazaną w opisie produktu odmianę. Stąd w przypadku gdy nie ma pewności, że zawartość procentowa pyłku danej rośliny występuje w znacznej przewadze zasadne jest oznakować miód jako wielokwiatowy.

Oznakowanie miodu wielokwiatowego nie może wskazywać, iż jest on miodem odmianowym. Tak więc niedopuszczalne jest wskazanie odmian np. lipowo-gryczany, lipowo-wielokwiatowy itp.

Umieszczone w oznakowaniu znaki graficzne stanowią integralną część informacji na temat produktu. Należy zwrócić uwagę, aby obok informacji słownej wskazującej na odmianę miodu nie zamieszczać grafik stojących w sprzeczności z taką informacją.

Przykłady: na miodzie opisanym jako lipowy nie zamieszczać grafik wskazujących na słonecznik. Na miodzie opisanym jako wielokwiatowy nie wskazywać graficznie określonej rośliny. Takie oznakowanie może wprowadzić konsumenta w błąd co do faktycznej odmiany miodu.

Miody spadziowe

Odmianę miodu spadziowego określa się przez podanie określeń:

- ze spadzi liściastej,
- ze spadzi iglastej.

Przykład nazwy prawidłowej: miód spadziowy, wytłoczony, ze spadzi liściastej.

Miody nektarowo - spadziowe

W przepisach nie została przewidziana możliwość wskazywania odmian dla miodów nektarowo-spadziowych. Niedopuszczalne jest więc wskazanie w nazwie takich produktów zarówno nazwy rośliny, której procentowa zawartość pyłku w miodzie występuje w znacznej przewadze, określenia wielokwiatowy, jak i charakteru spadzi.

Nieprawidłowe będą więc nazwy:

- miód nektarowo-spadziowy lipowy ze spadzi liściastej,
- miód nektarowo-lipowo-spadziowy ze spadzi liściastej,
- miód nektarowo-lipowo-spadziowy,
- miód nektarowo-spadziowy ze spadzi iglastej,
- miód lipowo-spadziowy,
- miód wielokwiatowo-spadziowy, itp.

Ważne:

Pełna nazwa rodzaju i odmiany miodu może być zastąpiona wyrazem „miód” w przypadku miodu odsączonego, odwirowanego czy wyciśniętego.

Wyłącznie wyrazu „miód” nie można zastosować do miodu przefiltrowanego, miodu sekcijnego, miodu z plastrami i miodu piekarniczego (przemysłowego).

Miód uzyskany przez usunięcie obcych substancji organicznych lub nieorganicznych, w tym usunięcie znaczącej ilości pyłku, powinien obowiązkowo oznakowany być jako „miód przefiltrowany”.

Dodatkowych, nieobowiązkowych, informacji o miodzie nie można zamieszczać ze szkodą dla przestrzeni dostępnej do prezentacji obowiązkowych informacji.

5. Nazwa państwa lub państw pochodzenia

Nazwa państwa lub państw pochodzenia determinowana jest przez kraj (kraje), w których miód został zebrany. Przepisy nie określają wyrażenia, jakim należy poprzedzić państwo pochodzenia miodu. Przyjęło się natomiast poprzedzanie tej informacji słowami „kraj pochodzenia”. To czytelne i niebudzące wątpliwości określenie.

W przypadku gdy miód pochodzi z więcej niż jednego państwa – w jego oznakowaniu podaje się informację:

- „mieszanka miodów pochodzących z UE” albo
- „mieszanka miodów niepochodzących z UE”, albo
- „mieszanka miodów pochodzących z UE i niepochodzących z UE”.

Od 18 kwietnia 2024 r. w oznakowaniu miodu w opakowaniach podaje się nazwę państwa pochodzenia, w którym miód został zebrany, a w przypadku gdy miód pochodzi z więcej niż jednego państwa, nazwy państw pochodzenia, w których miód został zebrany (nie stosuje się określenia „mieszanka miodów...”).

Ważne:

Użycie logo „PRODUKT POLSKI” nie wymaga uzyskania urzędowej zgody czy otrzymania certyfikatu. W przypadku gdy miód został zebrany na terenie Polski i spełnia ustawowe wymagania dla stosowania takiego logo lub określenia, producent sam decyduje czy umieścić je w oznakowaniu produktu. Logo „PRODUKT POLSKI” nie zastępuje informacji o kraju pochodzenia.

6. Podmiot odpowiedzialny za produkt

Na opakowaniu należy wskazać podmiot, który odpowiedzialny jest za dostarczanie informacji o miodzie.

Podmiotem takim może być:

- osoba fizyczna (np. przedsiębiorca wpisany do CEIDG, rolnik działający w ramach RHD),
- osoba prawna (np. spółki kapitałowe, stowarzyszenie rejestrowe, Koła Gospodyń Wiejskich wpisane do KRS),
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej (np. spółka jawna, stowarzyszenie zwykłe),

która:

- produkuje lub paczkuje miód, lub
- wprowadza miód do obrotu, jeżeli działalność ta jest zarejestrowana na terytorium któregoś z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Podsumowując, w oznakowaniu miodu muszą pojawić się pełne dane (nazwa lub firma i adres podmiotu) jego producenta lub dane paczkującego, lub dane dystrybutora produktu. W przypadku miodu importowanego, obowiązkowo należy umieścić w oznakowaniu dane importera artykułu na teren Unii Europejskiej.

W sytuacji, gdy kilka podmiotów jest zaangażowanych w produkcję i obrót miodem, decyzja o tym, którego z nich dane zostaną umieszczone w oznakowaniu zależy od umów między podmiotami, w tym w zakresie odpowiedzialności za oznakowanie.

Wskazując podmiot odpowiedzialny za informacje o miodzie podać należy:

- w przypadku osób fizycznych pełne imię i nazwisko (lub imiona i nazwiska), które można uzupełnić o nazwę (tak jak pokazano na przykładowej etykiecie – „Pasieka”),
- w przypadku osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej nazwę / firmę pod którymi działają,
- w każdym przypadku adres podmiotu odpowiedzialnego za informację o żywności.

Ważne:

Podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność miodu z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów.

Zatem zapewnienie właściwej jakości handlowej spoczywa na każdym podmiocie wprowadzającym produkt do obrotu.

Wprowadzający do obrotu może być odpowiedzialny za jakość miodu nawet w sytuacji, gdy jako zwykły dystrybutor wprowadza do obrotu produkt w postaci dostarczonej przez producenta.

7. Ilość netto miodu w opakowaniu

Ilość miodu, którą umieściliśmy w opakowaniu określamy ilością nominalną.

Informacja o ilości nominalnej miodu może zostać podana bez dodatkowych wskazówek (np. 350 g), może być również poprzedzona dodatkowym napisem, tj.: „masa netto” lub „zawartość netto”.

Nie dopuszcza się użycia innych napisów, np. „waga”, „waga netto” itp.

W przypadku miodu jego ilość podajemy zawsze w jednostkach masy, tj. w gramach [g] lub w kilogramach [kg] – również w przypadku miodu w postaci patoki (płynnej).

Pomiędzy liczbą wskazującą na ilość nominalną miodu (w naszym przykładzie „350”), a jednostką w jakiej podajemy tę ilość (w naszym przykładzie „g”) należy zrobić odstęp (nie „sklejać” tych informacji).

Podając ilość miodu nie wskazuje się na tolerancję jego zawartości.

Przykład: oznakowanie „masa netto 350 g ± 5g” lub „masa netto 350 g ± 5%” jest nieprawidłowe.

Błąd dodatni ilości nominalnej miodu (większa ilość miodu niż wskazana w oznakowaniu) nie stanowi wady towaru.

Wielkość czcionki jaką podamy masę netto miodu uzależniona jest od jego ilości nominalnej. Pomocna w ustaleniu wielkości czcionki jest poniższa tabela:

Ilość nominalna miodu [g]	Minimalna wysokość cyfr i liter [mm]
do 50	2
powyżej 50 do 200	3
powyżej 200 do 1 000	4
powyżej 1 000	6

Przykład:

Pojemność słoika: 250 ml

Masa miodu w słoiku: 350 g

Wysokość czcionki: 4 mm

Wymagana wysokość czcionki odnosi się tylko do ilości nominalnej produktu, tj. do informacji 350 g

8. Data, do której miód zachowuje swoje właściwości

Datę, do której miód zachowuje swoje szczególne właściwości pod warunkiem jego właściwego przechowywania (tzw. datę minimalnej trwałości) podajemy w jeden z wymienionych sposobów:

Wariant 1

Datę poprzedzamy sformułowaniem „Najlepiej spożyć przed”, gdy data zawiera oznaczenie dnia, np. 01.07.2026 r.

Wariant 2

Datę poprzedzamy sformulowaniem „Najlepiej spożyć przed końcem”, gdy data zawiera oznaczenia miesiąca i roku (bez dnia) lub samego roku.

Po wskazanym sformułowaniu podaje się datę lub wskazuje miejsce na opakowaniu, gdzie podana jest data (np. używając zapisu „data podana na wieczku” jeżeli datę umieszczono na wieczku).

Co do zasady datę wskazujemy podając kolejno (w zależności od wybranego wariantu) dzień, miesiąc i ewentualnie rok. Nie zmieniamy tej kolejności.

Prześledźmy to na przykładach:

- Najlepiej spożyć przed 1 lipca 2026 r.
- Najlepiej spożyć przed końcem 07.2026 r.
- Najlepiej spożyć przed końcem 2026 r.

W przypadku miodu:

- którego trwałość przekracza trzy miesiące, lecz nie przekracza 18 miesięcy, wystarczy oznaczenie miesiąca oraz roku,
- którego trwałość przekracza 18 miesięcy, wystarczy oznaczenie roku.

Ważne:

Na etykietach z miodem nie należy stosować sformułowania „Należy spożyć do...”. Określenie to stosuje się oznaczając produkty spożywcze, które szybko się psują np. mleko czy mięso.

9. Warunki przechowywania

Warunki przechowywania określa się i podaje, gdy przestrzeganie tych warunków jest konieczne, aby miód zachował swoje właściwości do wskazanej w oznakowaniu daty.

Na warunki przechowywania miodu składa się m.in. temperatura i wilgotność w jakich jest magazynowany, jak również bezpośrednie działanie światła słonecznego.

Sposób przechowywania miodu można określić ogólnie (jak w naszym przykładzie), można jednak zrobić to precyzyjniej, wskazując zakres temperatur, w jakich miód powinien być przechowywany, np. „przechowywać w zacienionym miejscu, w temperaturze od 8°C do 20°C”.

Jeżeli określisz sposób przechowywania miodu, sam również musisz go przestrzegać. To Twój obowiązek.

przykładowa etykieta

10. Kod partii produkcyjnej

Partia produkcyjna miodu oznacza określoną ilość tego artykułu, którą wyprodukowano lub zapakowano w praktycznie takich samych warunkach.

Partię miodu znakuje się widocznym, czytelnym i nieusuwalnym kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej, umożliwiającym identyfikację artykułu z danej partii.

Kod identyfikacyjny jest nadawany przez producenta, jeżeli nie jest możliwie odróżnienie kodu od innych informacji, poprzedza się go literą „L”, np. stosując zapis: „numer partii L01”.

Data minimalnej trwałości może być numerem partii produkcyjnej, jeżeli pozwala na identyfikację wyrobu i zawiera co najmniej dzień i miesiąc. W takim wypadku nie ma potrzeby nadawania odrębnego numeru partii, należy jednak wskazać na etykiecie, że data minimalnej trwałości pełni jednocześnie funkcję numeru partii. Postąpiliśmy tak w naszym przykładzie.

przykładowa etykieta

11. Informacje dodatkowe w oznakowaniu miodu – zasady ogólne

Informacje dodatkowe o miodzie, to informacje których wskazanie nie jest wymagane przepisami, a więc takie które podawane są przez producentów/pszczelarzy na zasadzie dobrowolności. Informacje te podlegają pewnym regułom i ograniczeniom, tj.:

- nie mogą wprowadzać konsumenta w błąd,
- nie mogą być niejednoznaczne ani dezorientujące,
- nie mogą być zamieszczone w oznakowaniu ze szkodą dla przestrzeni dostępnej do prezentacji obowiązkowych informacji,
- w stosownych przypadkach, oparte na odpowiednich danych naukowych.

Na pszczelarzu/producentcie leży obowiązek zapewnienia zgodności oznakowania produktu z przepisami prawa żywnościowego **oraz uzasadnienie umieszczenia na etykiecie określonych informacji dodatkowych.**

Niezalecane jest umieszczanie informacji niejasnych, niepewnych, nieuregulowanych w przepisach. Przykładowo oznakowanie miodu jako „odsklepinowy” należy uznać za nieprawidłowe, ponieważ brak jest definicji tego rodzaju miodu w przepisach prawa, jak również brak jest możliwości weryfikacji tej informacji (czy miód faktycznie jest miodem odsklepinowym).

11.1 Informacje dodatkowe: pochodzenie miodu z określonego regionu, terytorium lub określonej rośliny

Informacje dodatkowe o pochodzeniu miodu można wskazać w oznakowaniu pod warunkiem spełnienia opisanych powyżej zasad ogólnych oraz odpowiednio:

- informacje o pochodzeniu z określonego regionu lub terytorium wskazujemy gdy pochodzi on w całości z jednego miejsca, np. z Opolszczyzny,
- informację o pochodzeniu z określonej rośliny wskazujemy pod warunkiem spełnienia dwóch warunków – pochodzenia miodu w całości lub prawie w całości z jednego źródła oraz posiadania odpowiadających mu cech organoleptycznych, fizykochemicznych i mikroskopowych np. wskazanie na pochodzenie z obszarów leśnych lub łąk.

11.2 Informacje dodatkowe: specyficzne właściwości jakościowe miodu

Informacja o specyficznych właściwościach jakościowych miodu jest informacją nieobowiązkową.

W oznakowaniu można wskazać na specyficzne właściwości jakościowe miodu, dotyczące np. jego:

- konsystencji,
- okresu zbioru (np.: „miód letni”, „miód wiosenny”),
- sposobu wytwarzania (np.: „miód kremowany”),
- inne szczegółowe kryteria analityczne, pod warunkiem że są bardziej restrykcyjne niż kryteria wymienione w rozporządzeniu MRiRW w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu.

Ważne:

Nie należy podawać informacji przypisujących miodowi właściwości zapobiegania chorobom lub leczenia chorób ludzi bądź też informacji odwołujących się do takich właściwości.

12. Znakowanie wprowadzające w błąd

Naczelna zasada dotycząca znakowania żywności stanowi, iż informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać konsumentów w błąd. Znakowaniem wprowadzającym w błąd może być znakowanie nieprawdziwe, mylące lub przypisujące miodowi działanie lub właściwości, których nie posiada.

Wprowadzanie w błąd ma miejsce również w przypadku podania informacji prawdziwej, która ze względu na sposób towarzyszący jej przekazaniu tworzy fałszywe wyobrażenie o danym produkcie, w relacji do produktów jemu podobnych.

Przykład: podanie w opisie miodu informacji „nie zawiera konserwantów” jest zasadniczo informacją prawdziwą. Do miodu nie jest jednak dozwolone dodawanie substancji konserwujących. Żaden miód nie zawiera więc substancji konserwujących. Tym samym zapis ten w sposób nieuzasadniony wyróżnia produkt. W konsekwencji komunikat taki może wpłynąć na konsumenta i podejmowane przez niego decyzje zakupowe. Konsument może bowiem nabrać przeświadczenia, że miód oznaczony informacją „nie zawiera konserwantów” nie zawiera tych substancji, podczas gdy miód pozbawiony takiego oznaczenia substancje konserwujące zawiera.

Przyjrzyjmy się różnym informacjom, które mogą wprowadzić konsumenta w błąd

Opis miodu	Wyjaśnienie
miód nektarowy lipowo-gryczany	Wskazanie dwóch nazw roślin jest mylące. Prawidłowy opis to miód: - lipowy (gdy pyłek lipy występuje w znacznej przewadze) lub - wielokwiatowy (gdy żaden z pyłków nie występuje w znaczącej przewadze).
miód nektarowy lipowo-wielokwiatowy	Miód wielokwiatowy nie może wskazywać na obecność pyłku pochodzącego z określonej rośliny.
naturalny naturalny produkt surowce naturalne	Wszystkie miody są produktami naturalnymi. Podkreślanie tego faktu w oznakowaniu może sugerować, że miody innych producentów takie nie są i tym samym wprowadzać konsumenta w błąd.
elementy graficzne stojące w sprzeczności z opisem	Ilustracje, zdjęcia, piktogramy to również elementy oznakowania. Oznaczenie miodu jako wielokwiatowego, przy jednoczesnym umieszczeniu grafiki wskazującą na określoną roślinę, może dezorientować konsumentów co do charakteru produktu.

13. Odniesienie do ekologicznych metod produkcji

Oznaczenia „BIO”, „EKO”, „ekologiczny” i podobne stosować mogą wyłącznie podmioty, na miodach, które włączone zostały do systemu kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym. Tylko ten system gwarantuje konsumentowi, że artykuły znajdujące się na rynku wyprodukowane zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Wspomniane ograniczenia dotyczą oznakowania opakowań jednostkowych oraz materiałów reklamowych, dokumentów handlowych, znaków towarowych oraz nazw przedsiębiorstw.

Unijne logo produkcji ekologicznej

14. Przegląd etykiet

Podsumowując zebrane dotychczas informacje przyjrzymy się dwóm wariantom prawidłowego oznakowania miodu. Przedstawione przykłady nie wyczerpują oczywiście wszelkich możliwych wariantów przekazania konsumentom informacji o produkcie.

Przykład 1

Przykład etykiety zawierającej wykaz danych obowiązkowych

Przykład 2

Przykład etykiety zawierającej wykaz danych obowiązkowych i dobrowolnych.

Ważne:

Podmiot odpowiedzialny za jakość miodu, w ramach przewidzianych przepisami możliwości, decyduje o wariantie przekazania informacji o miodzie.

Zobaczmy również jakie błędy popełnić można znakując miód. Przedstawione przykłady nie wyczerpują wszelkich błędnych wariantów oznakowania produktu.

Podkreślmy raz jeszcze – **poniżej przedstawiamy przykłady nieprawidłowego oznakowania miodu.**

Błędy w oznakowaniu:

- niezgodna z przepisami nazwa: miód lipowo-spadziowy,
- brak imienia i nazwiska osoby odpowiedzialnej za jakość miodu (w przypadku osób fizycznych),
- zawartość netto miodu poprzedzona nieprawidłowym określeniem „waga”,
- datę, do której miód zachowuje swoje właściwości poprzedzono nieadekwatnym określeniem „należy spożyć do”,
- nie określono warunków, w których prawidłowo przechowywany miód zachowa parametry jakościowe.

Przykład 1

Błędy w oznakowaniu:

- wskazano wprowadzającą w błąd informację „bez konserwantów”,
- nie podano kraju pochodzenia miodu,
- pominięto numer partii produkcyjnej miodu.

Przykład 2

15. Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) jest państwową służbą powołaną do kontroli przestrzegania przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Realizując ustawowe zadania IJHARS chroni interesy ekonomiczne, społeczne i gospodarcze konsumentów, zapobiega nieuczciwej konkurencji i zapewnia, iż w obrocie znajduje się żywność o odpowiedniej jakości.

IJHARS sprawuje nadzór nad:

- prawidłowością znakowania miodu, w tym znakowania w zakresie opisanym w niniejszej broszurze,
- warunkami przechowywania i transportu miodu,
- parametrami fizykochemicznymi i organoleptycznymi miodu.

Nadzór realizowany jest na etapie produkcji miodu oraz na każdym etapie obrotu tym artykułem, tj. na etapie obrotu hurtowego, detalicznego, w zakładach żywienia zbiorowego oraz na etapie przywozu miodu spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Celem nadzoru sprawowanego przez IJHARS jest zapewnienie, iż w obrocie pozostaje wyłącznie miód o odpowiedniej jakości, w tym eliminowanie z rynku miodu zafałszowanego. Miodem zafałszowanym jest produkt, w którym zostały wprowadzone zmiany, w tym dotyczące oznakowania, naruszające w sposób istotny interes konsumentów finalnych.

Produkt oznaczony jako „miód” jest artykułem zafałszowanym gdy np.:

- dodano do niego syropy cukrowe,
- wytworzony został w sposób inny niż wskazany w pkt 4.1 niniejszej broszury, np. wytworzony został przez pszczoły, lecz nie z nektaru czy spadzi, a innych surowców jak syropy cukrowe,
- wskazano w oznakowaniu niezgodny z prawdą kraj jego zbioru (np. wskazanie na Polskę, podczas gdy miód zebrano poza jej granicami), niezgodny z prawdą region produkcji, niezgodną z prawdą ilość (ilość netto wskazana w opisie miodu jest mniejsza niż ilość faktyczna), niezgodną z prawdą odmianę (np. wskazano na miód lipowy, podczas gdy faktycznie jest to miód wielokwiatowy).

Oczywiście powyższe przykłady nie wyczerpują katalogu praktyk fałszowania miodu.

IJHARS nie pełni nadzoru nad jakością zdrowotną miodu, np. obecnością w miodzie pozostałości środków ochrony roślin (z wyjątkiem miodu oznaczonego z odniesieniem do ekologicznych metod produkcji), metali ciężkich czy leków.

16. Podstawowe akty prawne w zakresie jakości handlowej i znakowania miodu

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. *w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004*
- ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*
- ustawa z dnia 7 maja 2009 r. *o towarach paczkowanych*
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 3 października 2003 r. *w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu*
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. *w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych*
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie znaku graficznego zawierającego informację „Produkt polski”*